

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА МІЖНАРОДНИХ ТРАНСПОРТНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

2024-2025 навчального року

Практичні заняття: згідно розкладу

Розвиток інтеграційних процесів як у світовій економіці взагалі, так і в економіці України зокрема, потребує застосування системного підходу щодо підвищення ефективності функціонування транспортних систем різного ієрархічного рівня. Це вимагає підготовки фахівців у транспортній галузі спроможних вирішувати інженерні і дослідницькі завдання в інтегрованих транспортних системах, організувати та забезпечити виконання міжнародних вантажних і пасажирських перевезень.

Головною метою курсу є вивчення теоретичних засад транспортного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності, набуття практичних умінь організації міжнародних перевезень.

Завданням курсу є опанування студентами відповідної сукупності знань, вмінь та навичок, які повинні сприяти загальнопрофесійній підготовці майбутніх спеціалістів і забезпечити належне виконання ними покладених завдань у сфері управління на державному та регіональному рівнях.

У відповідності до цього фахівець у галузі транспортних систем повинен знати: принципи та методи розробки й обґрунтування технологічних процесів пасажирських і вантажних перевезень, їх організації й управління в інтегрованих транспортних системах; вміти: використовувати методи розробки й обґрунтування технологічних процесів пасажирських і вантажних перевезень, їх організації й управління в інтегрованих транспортних системах; мати уявлення: про напрямки підвищення ефективності функціонування інтегрованих транспортних систем.

У зв'язку з цим курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетенції студентів:

1. Ціннісно-сміслову компетентність (формування та розширення світогляду студента в області управління діяльністю міжнародних транспортних перевезень, здатність до розуміння актуальності системи знань необхідних для виконання міжнародних перевезень).

2. Загальнокультурну компетентність (розуміння культурних, історичних та регіональних особливостей, що склалися в Україні та за її межами в області застосування та розвитку транспортно-логістичних технологій).

3. Навчально-пізнавальну компетентність (формування у студента зацікавленості про стан та перспективи розвитку транспортних систем, ефективність впровадження транспортно-логістичних схем обслуговування, проблеми їх застосування на сучасному підприємстві з метою розвитку креативної складової компетентності; здатність студента формувати цілі організації сервісних послуг та, з метою їх вирішення, вміння знаходити рішення у нестандартних ситуаціях в контексті використання сучасного транспортного обслуговування в Україні).

4. Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації в області застосування транспортно-логістичних технологій за допомогою сучасних та ефективних інструментів сервісного обслуговування).

5. Комуникативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проектів в області формування та реалізації задач з транспортного обслуговування, ситуаційного аналізу стану транспортних послуг будь-якого підприємства, заходів стимулювання транспортно-технологічних систем, розвиток креативного мислення при вирішенні поставлених завдань, навички управління командою задля досягнення поставленої мети).

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, навички толерантного ставлення до іншої думки при вирішенні завдання, здатність до

критики та самокритики, прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо вас цікавить сучасний стан ринку транспортних послуг, його особливості і проблеми функціонування та управління, пріоритетні напрямки розвитку тоді вам просто необхідним стане цей курс!

Сучасний транспорт являє собою єдину (у соціально-економічному відношенні) транспортну систему, включаючи могутню мережу залізничних, морських, річкових, автомобільних, повітряних, трубопровідних міських і промислових комунікацій. Переміщаючи щорічно мільярди тонн сировини, палива, матеріалів, продукції, а також багато мільярдів пасажирів з досить високим рівнем комфорту і швидкості, сучасний транспорт забезпечує масове індустріальне виробництво, глибокий поділ праці, внутрішню і зовнішню торгівлю, сприяє розвитку культури і науки.

Економічна і політична нестабільність в Україні ускладнює фінансове становище транспорту. Падіння обсягу перевезень вантажів і пасажирів пов'язано з економічним спадом у вантажоутворюючих галузях економіки і низькою платоспроможністю населення.

В умовах конкуренції виграє той суб'єкт транспортного ринку (вид транспорту), який запропонує власникам вантажу кращу якість в їх транспортному обслуговуванні і прийнятну ціну перевезення. Слід враховувати, що в умовах зростаючої конкуренції між видами транспорту підвищення якості транспортного обслуговування вантажовласників стає одним з головних шляхів завоювання чи розширення транспортного ринку. Для цього необхідно добре знати запити споживачів транспортних послуг, можливості конкурентів і свої власні, правильно визначити маркетингову стратегію транспортного обслуговування конкретних вантажовласників і вміло її реалізовувати.

Курс «Економіка міжнародних транспортних перевезень» спрямований на формування знань загальних закономірностей розвитку системи міжнародних перевезень, особливостей організації міжнародних перевезень різними видами транспорту, організаційних схем міжнародних перевезень, економічних аспектів міжнародних перевезень, регіональних особливостей розвитку транспортної системи, міжнародного правового регулювання міжнародних перевезень, особливостей участі України в міжнародних транспортних перевезеннях.

Здобувачі освіти зможуть отримати поглиблені знання в галузі зовнішньоекономічної діяльності, митних операцій, митно-тарифного регулювання, особливостей організації міжнародних перевезень вантажів і пасажирів та транспортно-експедиторської діяльності, страхування, оформлення документації.

Від здобувачів очікуються:

- базові знання з дисципліни «Економіка міжнародних транспортних перевезень»;

- розуміння основ транспортного обслуговування;
- наявність логічного мислення при виборі організаційних схем міжнародних перевезень;
- вміння використовувати сучасні транспортно-логістичні заходи, розробляти й обґрунтовувати рішення на основі комплексу оптимізаційних моделей; обґрунтовувати вибір оптимального розподілу ресурсів; аналізувати ефективність організації управління перевезеннями; здійснювати оптимізацію існуючих транспортно-логістичних систем.

Огляд курсу

Цей курс дає студентам глибоке розуміння систематизації успішних прикладів стратегічного управління та практичні рекомендації з його просування в потребах різних видів транспорту.

Курс складається з однієї лекції на тиждень і одного практичного заняття раз на два тижні. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та розробки проекту з просування аканту в соціальних мережах. В рамках курсу передбачають лекції запрошених роботодавців.

Практичні заняття з курсу передбачають вивчення прийомів та методів, які дозволять сформуванню бази знань, умінь та навичок з питань стратегічного управління. Виконання завдань супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Економіка міжнародних транспортних перевезень

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальні завдання	
	Індивідуальні консультації	
	Екзамен	

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати підчас підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Теми курсу

Модуль 1. Транспортні перевезення у зовнішньоекономічній діяльності

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Загальна характеристика транспорту

Тема 2. Техніко-економічна характеристика магістральних видів транспорту

Тема 3. Транспортна система України в міжнародній системі транспортних перевезень

Тема 4. Правове регулювання та організація міжнародних транспортних перевезень

Тема 5 Організація міжнародного транспортування

Модуль 2. Економічні аспекти міжнародних перевезень

Змістовий модуль 2.

Тема 6. Особливості міжнародних перевезень різними видами транспорту

Тема 7. Міжнародні контейнерні перевезення

Тема 8. Транзитні перевезення

Тема 9. Транспортно-логістичні системи світу

Тема 10. Ліцензування, страхування на транспорті

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Тиждень	Кількість годин	Тема лекцій	Кількість годин	Тема лабораторних, практичних, семінарських занять
1	2	Лекц. №1 Загальна характеристика транспорту	2	ПР-1 Роль транспорту в економіці країни, функціонально-структурна характеристика транспорту
2	2	Лекц. №2 Техніко-економічна характеристика магістральних видів транспорту	2	ПР-2 Роль транспорту у зовнішньоекономічній діяльності та забезпеченні зовнішньоторговельних операцій

3	2	Лекц.№3 Транспортна система України в міжнародній системі транспортних перевезень	2	ПР-3 Особливості правового регулювання міжнародних перевезень вантажів
4	2	Лекц.№4 Правове регулювання та організація міжнародних транспортних перевезень	2	ПР-4 Основні положення ІНКОТЕРМС 2000
5	2	Лекц.№5 Організація міжнародного транспортування	2	ПР-5 Показники якості транспортного обслуговування
Модульний контроль				
6	2	Лекц.№6 Особливості міжнародних перевезень різними видами транспорту	2	ПР-6 Загальні принципи ціноутворення на транспорті
7	2	Лекц.№7 Міжнародні контейнерні перевезення	2	ПР-7 Економічна ефективність використання контейнерів при перевезенні вантажів
8	2	Лекц.№8 Транзитні перевезення	2	ПР-8 Міжнародні транспортні коридори, що проходять територією України. Перспективи підвищення ефективності транзитних перевезень в Україні
9	2	Лекц.№9 Транспортно-логістичні системи світу	2	ПР-9 Міжнародні перевезення як основна складова міжнародної логістики.
10	2	Лекц.№10 Ліцензування, страхування на транспорті	2	ПР-10 Правові норми ліцензування. Сутність транспортного страхування
Модульний контроль				

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми
1	Тема 1. Організація технологічної взаємодії видів транспорту
2	Тема 2. Організація перевезень у магістральному сполученні
3	Тема 3. Економічне обґрунтування рішень по організації перевезень
4	Тема 4. Планування розвитку транспорту і схем організації транспортних потоків у містах
5	Тема 5. Координація і управління транспортними потоками у містах і на автомобільних міжміських магістралях
6	Тема 6. Консалтингові і митно-брокерські послуги
7	Тема 7. Фрахтування і транспортне страхування
8	Тема 8. Транспортно-логістичні системи світу
9	Тема 9. Існуючі методи та моделі прогнозування стану транспортних потоків
10	Тема 10. Умови ефективної інтеграції міжнародних транспортних систем

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання виконуються на підставі практикуму з дисципліни «Економіка міжнародних транспортних перевезень».

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	TS нка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання застосування системного підходу щодо проблем євро інтеграції. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власної залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів). **Максимальна сума становить 15 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Екзамен

Студент складає іспит за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати

студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає екзаменаційний бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на екзамені, відповівши на питання викладача (Додаток 1).

Студенту який пропустив заняття необхідно, в індивідуальному режимі підійти на консультацію до викладача, який надасть детальну інформацію щодо відпрацювання пропущених занять та отримання відповідних балів. Тобто студенту потрібно відвідати консультації з дисциплін, заняття з яких пропущено.

Додаткові бали можна отримати за участь у науковій та творчій діяльності кафедри.

Програмні результати навчання

В результаті вивчення дисципліни студенти отримують професійні навички спілкування з контингентом робітників і службовців різних професійних груп.

Отримані знання використовуються для реалізації інформаційно-комунікаційних технологій щодо пошуку різноманітної інформації, її оброблення та аналізу з використанням методики управлінських підходів та прийняття відповідних рішень, які здатні суттєво поліпшити діяльність конкретної організації. При цьому прийняття відповідних управлінських рішень повинно гарантувати удосконалення організаційної структури організації та забезпечити їй вирішення проблем виходу з кризової ситуації.

Враховуючи мотиви, навички та професійний рівень робітників доцільно навчити їх приймати принципові рішення працюючи в команді односторонців. Зазначене має враховувати етичні міркування робітників та службовців, а також їх соціальну відповідальність.

Враховуючи вище зазначене сутність навчання полягає у формуванні генерації нових ідей управління.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Питання до іспиту

1. Що розуміється під терміном «транспортна система»?
2. Викладіть вимоги до функціонування транспортних систем.
3. В чому полягають інтеграційні властивості систем?
4. Викладіть склад єдиної транспортної системи України.
5. Викладіть основні вимоги до функціонування інтегрованих транспортних систем.
6. Назвіть основні міжнародні транспортні організації та викладіть їх сфери діяльності.
7. Що розуміється під спільним транспортним простором?
8. Викладіть основні положення концепції реформування транспортного сектору економіки України.
9. Викладіть основні завдання утвердження України як транзитної держави.
10. Викладіть основні положення концепції створення та функціонування національної мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні.
11. Назвіть основні форми взаємодії різних видів транспорту та надайте їм характеристику.
12. Вкажіть основні завдання організації технологічної взаємодії видів транспорту.
13. Які показники витрат враховують при проведенні розрахунку порівнювальної ефективності перевезень у змішаному сполученні?
14. Назвіть основні вимоги та критерії щодо вибору засобів технічного забезпечення перевезень.
15. Охарактеризуйте сфери використання прямої та наскрізної маршрутизації.
16. За якими показниками проводиться оцінка доцільності використання наскрізної маршрутизації?
17. Вкажіть особливості складання графів руху транспортних засобів у змішаному сполученні.
18. Вкажіть основні етапи розробки транспортно-технологічної схеми перевезень у змішаному сполученні.
19. Вкажіть основні вимоги та етапи щодо розробки спільного графіку роботи різних видів транспорту.
20. Які пункти вказуються у договорі перевезень?
21. Вкажіть особливості розробки технології перевезень у магістральному сполученні.
22. За якими критеріями виконують вибір маршрутів перевезення в міжнародному і міжміському сполученні?
23. За якими критеріями виконують обґрунтування графіка магістральних перевезень?
24. Вкажіть основні завдання та засоби контролю технології перевезень?

25. За якими показниками визначають потенціал підприємства в здійсненні зовнішньоекономічної діяльності?
26. Вкажіть методи та засоби маркетингового дослідження ринку товарів.
27. Вкажіть принципи та існуючі засоби оперативного управління транспортним процесом.
28. За якими показниками проводять прогнозування стану транспортних потоків?
29. Охарактеризуйте існуючі методи та моделі прогнозування стану транспортних потоків.
30. Які існують методи управління рівнем завантаження перегонів транспортної мережі міст?
31. Як класифікуються види інформації в дорожньому русі.
32. Вкажіть цілі й задачі розробки системи маршрутного орієнтування.
33. Які існують методи та засоби маршрутного орієнтування?
34. Назвіть основні етапи розробки системи маршрутного орієнтування.
35. Вкажіть правила щодо складання переліку інформаційних об'єктів та аналізу маршрутів руху до них.
36. Вкажіть вимоги щодо визначення місць встановлення інформаційно-вказівних знаків.
37. Які види транспортних потоків за походженням і призначенням виділяють при розробці системи маршрутного орієнтування?
38. За якими показниками аналізують стан аварійності на магістралях?
39. Які виділяють види втрат від дорожньо-транспортних пригод?
40. Які методи та моделі використовують для прогнозування аварійності?
41. Назвіть методи оцінки конфліктності та надайте їх характеристику.
42. Вкажіть технічні, соціальні та економічні показники ефективності схем організації дорожнього руху.
43. Вкажіть загальні принципи розробки схем організації дорожнього руху.
44. Вкажіть етапи техніко-економічної оцінки схем організації дорожнього-го руху.
45. Які використовують критерії для оцінки ефективності схем організації руху й оцінки проектних рішень?
46. Назвіть принципи вибору планувальних рішень при розробці схем організації дорожнього руху.
47. Вкажіть способи організації руху транспортних потоків за принципом «розподіл потоків за швидкостями руху».
48. Вкажіть способи організації руху транспортних потоків за принципом «розподіл потоків за напрямками».
49. Вкажіть етапи складання схем розміщення дорожніх знаків.
50. Які вихідні матеріали використовують для визначення доцільності розміщення дорожніх знаків.
51. Які виділяють види конфліктних зон при аналізі небезпечних ділянок.
52. Вкажіть етапи проектування нанесення дорожньої розмітки.
53. Вкажіть принципи визначення доцільної кількості смуг руху на

автомобільних дорогах.

54. Вкажіть умови використання додаткових смуг руху на підйомі та їх параметри.

55. Яким чином виконують вибір варіанту пересічень автомобільних доріг в різних рівнях?

56. В чому полягає розробка схем організації дорожнього руху при проведенні дорожньо-ремонтних робіт?

57. Вкажіть сфери використання різних видів управління рухом.

58. Вкажіть основні задачі функціонування автоматизованої системи управління рухом.

59. В чому полягає фрахтування транспортних засобів?

60. Які виділяють умови фрахтування транспортних засобів?

61. Які види страхування виділяють на транспорті?

62. Які особи і за яких обставин, мають право на пред'явлення перевізнику претензій?

63. Які пункти зазначають у претензії?

64. Вкажіть послідовність здійснення претензійно-позовної роботи.

65. Які фактори впливають на вибір тактики ведення переговорів.

66. Які етапи проведення ділових переговорів виділяють?

67. Які методи використовують при проведенні переговорів.

68. Надайте характеристику методів проведення переговорів.

69. Вкажіть умови ефективності переговорів.

70. Назвіть етапи проведення маркетингового дослідження по кон'юктурі транспортних ринків.

71. Які методи використовують для проведення маркетингових досліджень по кон'юктурі транспортних ринків?

72. Вкажіть основні функції складу.

73. Вкажіть класифікацію складів за різними ознаками.

74. Вкажіть основні задачі складування.

75. Дайте визначення поняттю «складське господарство» та вкажіть його функції.

76. Які виділяють вимоги до організації роботи складського господарства?

77. Які виділяють характеристики складських приміщень?

78. Які виділяють підсистеми складського господарства?

79. Які вимоги пред'являють до планування складських приміщень?

80. З використанням яких вихідних даних визначають параметри технічного оснащення складу?

81. Які виділяють показники складської діяльності?

82. Які технологічні процеси виділяють у складському господарстві?

83. Дайте визначення понять «складський технологічний процес» та «технологічна карта».